

# Sürücü Raporu: Muayeneye İlişkin Hususlar

## EK

### Göz muayenesi

- **Uzak görme tarama muayenesi<sup>1</sup>:** snellen eşeli ile her göz için ayrı ayrı yapılır.
  - Gözlük/lens kullanıyorsa, muayene sırasında takması istenir.
  - 6 metre mesafeden, bir göz kapatılarak tek tek gösterilen harflerin okunması istenir.
  - Eşel 10 satırdan oluşur. Tüm satırları okuyanın uzak görmesi 10/10 olarak değerlendirilir. Okuyabildiği satır sayısı görme oranını verir.
- **Görme alanın tarama muayenesi<sup>1</sup>:**
  - Hekim kişinin karşısına geçer.
  - Elindeki kırmızı veya siyah başlıklı toplu iğneyi çeşitli yönlerden merkeze yavaşça yaklaştırarak, kişinin toplu iğneyi görmeye başladığı noktaları sorar (Böylece çalışanın görme alanıyla, kendi görme alanını karşılaştırır).

### Göz muayenesine ilişkin esaslar

Göz muayenesi açısından sürücü belgeleri aşağıda belirtildiği şekilde iki gruba ayrılır;

a) Birinci grup: A1, A2, B, F, H.

b) İkinci grup: C, D, E, G.

### **Görme derecesi, iki gözü olanlarda;**

- Birinci grup sürücülerde düzeltmeli veya düzeltmesiz olarak bir gözün görmesi 2/10 dan aşağı olmamak şartıyla her iki gözün görme derecesi toplamı 10/20 olmalıdır(*Her iki gözde görme gücü toplamı 10 / 20 den daha az olan ve her*

*iki gözün görme derecesi ayrı ayrı en az 0.5 olmayan (sağ göz 0.5 ve sol göz 0.5) sürücü belgesi alamaz).*

- İkinci grup sürücülerde düzeltmeli veya düzeltilmesiz olarak bir gözün görmesi 6/10 dan aşağı olmamak şartıyla her iki gözün görme derecesi toplamı 14/20 olmalıdır.
- 10/10 görme: gözlük veya kontakt lensle iyi aydınlık ortamda araçlarından 20 metre mesafeden 79 mm yükseklik x 50 mm genişlikteki şekil veya bir yazıyı okumalarını gerektirir.
- Görme Düzeltmesi;
  - Gözlükle düzeltme kabul edilir. Ancak araç kullanırken sürücü gözlüğünü takmak zorundadır.
  - Kontakt lens ile düzeltme kabul edilir. Ancak araç kullanırken kontakt lenslerin takılması zorunludur.
- Renk körlüğü olanlar, herhangi bir koşul aranmadan sürücü olabilir.

#### **Görme derecesi, tek gözü olanlarda;**

- *Görme gücü gören gözde 10/10 olmalıdır.*
- **Ticari araç kullanamaz.**

#### **Görme alanı;**

- **Santral** (20 derece içerisinde skotom olmamalıdır),
- **periferik görme alanı kayıpları**; (yatay düzlemde her iki gözde ayrı ayrı görme alanı 120 dereceden daha az olamaz), hemianopsi ya da kadranopsi uzantısı olan santral görme alanı kayıplarında, görme alanı defektlerinde, homonim ya da bitemporal defektler-hemianopik ya da kadranopik defektlerde,
- gece körlüğü, glokom, retinapati gibi organik ve ilerleyici tabiatla olan hastalıklarda,
- Pitozis-Hemipitozis, Diplopi ve paralitik şaşılığı olanlarda,
- Blefarospazm,
- Katarakt olanlarda,
- Afaki olanlarda,

- Görmeyi zamanla azaltabilecek (katarakt, makula dejenerasyonu, retinopatiler gibi progresif hastalıklarda) hastalıklar varlığında / şüphesinde **göz konsültasyonu** istenmelidir.

***Diplopi ve paralitık şaşılığı olanlara görme dereceleri ne olursa olsun sürücü belgesi verilmez. (monokülerler dahil)***

## **Duyuma muayenesi**

**Fısıltı Testi** ile test edilebilir (Soluğunuzu verdikten sonra kalan hava ile elinizle dudaklarınızı göstermeden söylediğiniz sözcükleri, muayene olan kişi( 6 metre uzakta iken ) doğru olarak tekrarlayabiliyorsa, işitme kaybı yoktur)<sup>2</sup>.

## **Kulak-burun-boğaz muayenesine ilişkin esaslar**

İşitme normal olmalıdır(Normal kulak hava yolu eşiği 25 dB'den iyi işitmek üzere diğer kulaktaki kayıp 50 dB olmalıdır).

- İşitme kaybı şüphesi olanlardan,
- İleri derecede ses kısıklığı, solunum bozukluğu, ileri derecede konuşma bozukluğu olanlardan,
- doğuştan veya sonradan meydana gelen ileri derecede şekil bozukluğu ve harabiyet rudimental aurikula ve dış kulak yolu atrezisi olanlardan,
- otoskleroz, presbiakuzi, skatrisiel otit, timpanoskleroz, kolesteatomlu veya kolesteastomsuz kronik otit, gibi ilerleyici kulak hastalıklarında,
- labirent fonksiyonunu bozacak kulak-burun-boğaz hastalığı bulunanlardan,
- baş dönmesi olanlardan,
- 45 yaşından büyük ve vücut kitle indeksi 25 ve üzerinde olanlar ile horlama, tanıklı uyku apnesi ve/veya yoğun gün boyu uyuklama olanlardan ***polisomnografi raporu gerektiğinden KBB konsültasyonu*** istenmelidir.

Bedenen ve ruhen sağlam, görme derecesi sürücü belgesi almaya elverişli olan **işitme ve konuşma engellilere**, ticari olmamak koşuluyla sadece otomobil kullanmak üzere **H Sınıfı Sürücü Belgesi** verilebilir.

## Ortopedi muayeneye ilişkin esaslar

Eklemler hareketlerinden;

- Ekstremitelerde noksanlığında, amputasyonlarında,
- vertebra (boyun ve bel) hareketleri engelleyen,
- her iki omuz, dirsek, kalça ve diz artrodezinde veya fonksiyonel olmayan ankilozlarda,
- simetrik büyük ve eklemlerin ve aynı taraf diz, kalça, omuz, dirsek eklemlerinin fonksiyonel ankiloz ve artrodezlerinde,
- her iki elin baş ve işaret parmaklarının hareketlerinin kaybında,
- bir eldeki baş ve işaret parmağı dışındaki iki parmaktaki ankilozlarda ortopedi ve travmatoloji ve/veya fizik tedavi rehabilitasyon uzmanı konsültasyonu istenmelidir.
- Kas, tendon ve bağ lezyonları ortopedi veya nöroloji uzmanı konsültasyonu istenmelidir.

Her özürülü için kullanılacak özel tertibatlı araç, ortopedi ile fizik tedavi ve rehabilitasyon uzmanının bulunduğu heyetçe tanımlanacağı için sevk edilir.

## Ruh ve sinir hastalıkları muayenesine ilişkin esaslar

Ruh hastalıklarından;

- Ağır akıl hastalığı olanlar,
- zeka geriliği olanlar,
- demans (bunama) ve/veya yaşlılığa bağlı davranış bozukluğu olanlar,
- muhakeme, davranış ve uyumu belirgin ölçüde bozacak düzeyde kişilik bozukluğu,
- dürtü kontrol bozukluğu ve ağır davranış bozukluğu olanlarda,
- alkol bağımlılığı olanlardan ve psikotrop maddelere bağımlı olanlar veya bağımlı olmasa da düzenli olarak kullananlardan **psikiyatri konsültasyonu** istenmelidir.

Şoförlük mesleği bakımından bedeni ve psikoteknik açıdan sağlıklı olduklarını gösteren bir sağlık raporunu yetkili sağlık kuruluşlarından her beş yılda bir almaları gerekir<sup>3,4</sup>. Sürücülerin bedeni ve psikoteknik açıdan sağlıklı olup olmadığının tespiti

psiko-tekniik değerlendirme testi sonucunda verilen psiko-tekniik değerlendirme belgesi ile belirlenmektedir. Bu **testi yapma yetkisine sahip merkezlerde** mutlaka psikiyatrist ve psikolog bulunması gerektiğinden T.C. Sağlık Bakanlığı ve T.C. Ulaştırma Bakanlığı'nın onayladığı kurumlara yönlendirilir <sup>5</sup>.

Sinir Hastalıklarından;

- Santral sinir sistemi ile ilgili doğuştan veya sonradan geğirilmiş veya cerrahi girişime bağlı hastalıklarla ortaya çıkan uzuvların parezi ve paralizileri (duyusal, motor, koordinasyon ve denge açısından) olanlar,
- periferik sinir sisteminin etkilenmesi sonucu ortaya çıkan uzuvlarda parezi ve paralizileri olanlardan,
- myopati ve progresif muskuler distrofisi, myotonisi ve kas-sinir kavşak hastalıkları olanlardan,
- epilepsi varlığı/şüphesinde  
**nöroloji konsültasyonu** istenmelidir.

### İç hastalıkları muayenesine ilişkin esaslar

Diabetes mellitusda;

- Ağır diabetes mellitus vakalarından (diabetik kronik komplikasyonları örn; **retinopati, nefropati, nöropati** gibi gelişmiş olanlar)
- insulin kullanmak zorunda olup kan şekeri regülasyonu **sık hipoglisemiler** nedeni sağlanamayan labil kan şekerine sahip olanlardan  
**endokrinoloji konsültasyonu** istenmelidir.

Kalp-Damar Hastalıkları;

- Grup 1: A ve B sınıfı sürücü belgesi verilecek sürücü adayları,
- Grup 2: A ve B sınıfı dışında kalan sürücü adayları.
  - Anjinal yakınması olanlara, akut koroner sendrom (Stabil olmayan angina pectoris, ST yükselmeli miyokard infarktüsü ve ST yükselmez miyokard infarktüsü) tanısı almış olanlardan,

- koroner arter bypass cerrahisi uygulanan Grup1 ve Grup 2 deki sürücü adaylarından.
- anjiyoplasti işlemi uygulanmış Grup 2 adaylarından (gerekli medikal tedavi ve/veya invaziv girişimleri tamamlandıktan 6 hafta sonra yapılacak olan egzersiz testinde, testi pozitif kılacak olan kriterler saptanmamış ise sürücü belgesi verilir),
- kalp atım sayısı çok düşük (dakikada 40'ın altı), atrioventriküler bloklü ve hasta sinüs sendromu olanlardan kalıcı kalp pili takılmamış olanlardan,
- implante edilebilir kardiyoverter defibrilatör implantasyonu yapılmış olan Grup 1 ve Grup 2 deki adaylardan,
- hipertansiyonu olan ve maksimal tedaviye rağmen istirahat **TA: 200/120** mmHg nin üzerinde olan **Grup 2 deki adaylar**,
- hipertrofik kardiyomiyopati ve dilate kardiyomiyopati tanısı konmuş semptomatik olan Grup 1 ve Grup 2 deki adaylara Kalp yetersizliği ve kapak hastalığı tanısı konan ve ağır semptomatik adaylardan,
- konjenital kalp hastalığı tanısı konmuş olanlardan kompleks veya ciddi kardiyak problemi olanlardan **kardiyoloji konsültasyonu** istenmelidir.

### **Organ yetmezliğinde;**

- Hayati önemi haiz organlarında dekompanse yetmezliği olanlardan,
  - organ nakli geçirmiş olanlardan,
  - kronik böbrek yetmezliği olup diyaliz tedavisi görenlerden,
- ilgili uzmandan konsültasyon** istenmelidir.

### **Malign tümörü olanlardan ilgili uzmandan konsültasyon** istenmelidir.

- Gemiadamları, iki yılda bir "Gemiadamları Sağlık Yönergesi" hükümlerine göre periyodik sağlık yoklaması yaptırırlar Bu gemiadamlarının tabi olacakları sağlık raporları, **sürücü olur raporu düzenlemeye yetkili** özel veya kamu sağlık kuruluşlarından alınır.<sup>6</sup> Bu sağlık raporları beş yıl geçerli olacak ve rapor düzenlenmesinde, **B sınıfı sürücü belgelerinin düzenlenmesinde esas alınan sağlık şartları** geçerlidir. **Göz muayenesinde renk körü** olduğu veya gece körlüğü olduğu tespit edilenler gemiadamı olamazlar.

## Silah Bulundurma ve Taşıma Ruhsatı Verilemeyecek Durumlar:<sup>7</sup>

- **Göz:**

- Düzeltmeli veya düzeltilmesiz olarak bir gözün görmesi 2/10'dan aşağı, her iki gözün görme toplamı 12/20'den az olanlara
- Silindirik değerlerin toplamı –5 ten ve +3 den daha yukarı değerdeki refraksiyon kusurları olanlara
- Gece körlüğü olanlara
- Ptozis-hemiptozis olanlara
- Diplopi ve paralitik şaşılık olanlara
- Görme alanı defekti olanlara
- Renk körlüğü olanlara

**silah ruhsatı verilmez.**

Görmeyi zamanla azaltabilecek (katarakt, makula dejenerasyonu, retinopatiler) hastalığı olanlara **yılda bir kez göz muayenesi** istenir.

## Raporların Ücretlendirilmesi

2010 tarihli Sağlık Uygulama Tebliği'nin "4.2. Finansmanı Sağlanan Sağlık Hizmetlerinin Sağlanma Yöntemleri ve Ödeme Kuralları" başlıklı maddesinin 14. bendinde "...özel amaçla kullanılacak durum belirtir rapor bedelleri (özürlülük raporu, ehliyet raporu, vasi tayini raporu, portör muayeneleri ve işlemleri, tarama amaçlı muayene ve işlemler vb.) ile bu durumların tespitine yönelik yapılan işlem bedelleri Kurumca ödenmez." hükmü yer almaktadır.

## Kaynaklar

---

<sup>1</sup> Atlı K, Froneberg B, Matisane L, Yıldız A.N, Şimşek C, Demirkol D, ve ark., Çalışma Yaşamında Sağlık Gözetimi Rehberi, İSGİP (Türkiye`de İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Koşullarının İyileştirilmesi Projesi - TR0702.20-01/001), Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti, s.46.

<sup>2</sup> Atlı K, Froneberg B, Matisane L, Yıldız A.N, Şimşek C, Demirkol D, ve ark., Çalışma Yaşamında Sağlık Gözetimi Rehberi, İSGİP (Türkiye`de İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Koşullarının İyileştirilmesi Projesi - TR0702.20-01/001), Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti, s.280.

<sup>3</sup> Karayolları Taşıma Yönetmeliği'nin değişik 36/d bendinde "(Değişik: RG 31/12/2010-27802)

<sup>4</sup> Okul Servis Şoförleri, Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliği, Taşıma İşlerinde Çalışanlar, Md.8.

<sup>5</sup> Karayolları Trafik Yönetmeliği, Md. 79.ve 4 sayılı cetvel. Psiko-teknik değerlendirme esasları ve uygulama biçimi.

<sup>6</sup> Gemiadamları, iki yılda bir "Gemiadamları Sağlık Yönergesi" hükümlerine göre periyodik sağlık yoklaması yaptırırlar Madde 61 (Değişik fıkra: 04/03/2007 tarih ve 26452 Sayılı R.G ).

<sup>7</sup> Genelge 2004/74, İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünün 15.05.1997 tarih ve 1159-109 sayılı Genelgesi Silah Bulundurma Ve Taşıma Ruhsatı Verilemeyecek Durumlar listesi.